

Kommunstyrelsekontoret

Handläggare: Sylvia Christiansen
Titel: Lokalstrateg
E-post: sylvia.christiansen@norrtalje.se

Till Kommunstyrelsen

Norrtälje stadsarkiv verksamhetslokaler - behovsanalys

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår:

Kommunstyrelsen beslutar:

1. behovet av en långsiktigt hållbar lokallösning för stadsarkivet ska utredas vidare.
2. en förstudie genomförs för att belysa möjliga lösningar för ett nytt stadsarkiv i Norrtälje tätort. Förstudien ska genomföras med ett funktionellt och kostnadseffektivt perspektiv, med syfte att identifiera en lösning som uppfyller verksamhetens kärnkrav och lagstadgade behov utan överinvesteringar.
3. kommundirektören ges i uppdrag att genomföra förstudien som formell beställare.
4. förstudien ska återslagas till kommunstyrelsen senast 2026.

Sammanfattning

Stadsarkivet saknar idag ändamålsenliga lokaler enligt Riksarkivets krav. Nuvarande lösningar är splittrade och tillfälliga. En långsiktig lösning är nödvändig för att uppfylla kommunens arkivansvar, säkerställa god arbetsmiljö och ge forskare och allmänhet tillgång till originalmaterial – en grund för offentlighetsprincip, insyn, kulturarv och forskning.

En framtida lösning ska omfatta arkivförvaring, personalytor och publika funktioner. Behovet bedöms till 800–1 000 kvm om extern depå används som komplement, annars ca 2 000 kvm. Förvaltningen föreslår en förstudie som utreder ny- eller ombyggnation i Norrtälje tätort samt alternativ med fortsatt depå. Målet är en rättssäker, tillgänglig och kostnadseffektiv arkivverksamhet i enlighet med kommunens arkivmyndighetsansvar. Förstudien ska drivas med ett minimalistiskt och kostnadseffektivt perspektiv som uppfyller verksamhetens kärnkrav utan överinvesteringar, och samtidigt belysa möjliga synergier med angränsande verksamheter, särskilt stadsbibliotek, för att stärka kommunens samlade infrastruktur för kultur, kunskap och lärande.

Ordförklaringar

Arkivdepå   Lokal utanför den ordinarie verksamheten för långtidsförvaring.
Hyllmeter   Ett mått på arkivvolym, motsvarande en meter hylla fylld med arkivhandlingar.

Ärendet

Ärende avser behovet av en långsiktigt hållbar och ändamålsenlig lokallösning för Norrtälje stadsarkiv. Nuvarande förvaringslösningar är splittrade, otillräckliga och uppfyller inte krav på arbetsmiljö och arkivstandard. En av huvudlokalerna utrymdes 2023, och delar av arkivmaterialet är tillfälligt placerat i extern depå till mitten av september 2027. Arkivpersonalen behöver nära åtkomst till arkivhandlingar i Norrtälje för att kunna utföra komplexa sökningar och sekretessbedömningar. Särskilt sekretessbelagt material måste av säkerhetsskäl finnas i direkt fysisk närhet till personalen, vilket kopplar behovsanalysen till en arbetsmiljöriskanalys.

Situationen skapar oro bland stadsarkivets medarbetare, och kommunen behöver värna denna nyckelkompetens i en bristyrkeskår.

Stadsarkivet är en offentlig plats som ska vara tillgänglig för allmänheten. Här säkerställs medborgarnas rätt till insyn genom offentlighetsprincipen, och forskare, föreningar och enskilda ges möjlighet att ta del av originalhandlingar och källmaterial. Arkivet är därmed inte enbart en intern resurs för kommunens verksamheter utan också en central samhällsfunktion för demokrati, kulturarv och kunskapsspridning. Behovsanalysen syftar till att konkretisera behovet av ett nytt stadsarkiv enligt lagkrav, kommunens strategiska målsättningar och bevarandemål. För att uppfylla arkivlagen och säkra kulturarvet krävs en samlad RA-FS-klassad lokallösning, strategiskt belägen och utformad för effektiv verksamhet och tillgänglighet. Nuvarande externförvaring medför ökade kostnader, begränsad tillgång och försvårad arkivvård och gallring. Detta innebär risk för JO-kritik, förelägganden från Riksarkivet och skadeståndsansvar. Då avtalet löper ut 2027 krävs ett långsiktigt beslut om framtida lösning. En tidigare förstudie genomfördes 2020¹ med tillhörande planuppdrag för fastigheten Tälje 4:62, där ett kombinerat stadsarkiv och föremålsmagasin föreslogs längs Kyrkogårdsgatan. Planen gick inte vidare till genomförande, men behovet av en långsiktigt hållbar lösning kvarstår. Den nuvarande behovsanalysen tar vid där det arbetet avslutades, med fokus på kommunens lagstadgade arkivansvar, arbetsmiljö och krav enligt RA-FS 2013:4, snarare än den bredare stadsutveckling som då prövades.

Syfte och mål

Syftet med behovsanalysen är att tydliggöra förutsättningarna för en långsiktigt hållbar lösning för Norrtälje stadsarkiv och säkerställa kommunens ansvar som arkivmyndighet.

Målet är att skapa en arkivverksamhet som:

- uppfyller Riksarkivets och Arbetsmiljöverkets föreskrifter,
- uppfyller kommunens strategiska mål för en effektiv, rättssäker och tillgänglig verksamhet,
- tillhandahåller RA-FS-klassad arkivförvaring, ändamålsenliga personalutrymmen och publika funktioner som forskarsal, reception och föreläsningssyta,
- säkerställer kostnadseffektiv och säker förvaring av kommunens, bolagens och enskilda arkivhandlingar,
- erbjuder god arbetsmiljö och fysisk tillgänglighet för både personal och besökare,
- stärker arkivets roll som en samhällsresurs för forskning, insyn och kunskapsspridning.

Avgränsningar

- En stor del av kommunens arkivmaterial består av pappershandlingar som enligt lag måste bevaras i original. E-arkivering och digital utveckling kan därför inte ersätta behovet av fysiska lokaler. Materialet kan varken digitaliseras bort eller enbart hanteras i e-arkiv. Digitala system utgör ett viktigt komplement men reducerar inte lokalbehovet, och digital arkivhantering omfattas inte av denna behovsanalys.
- Drift och bemanning av eventuell extern arkivdepå omfattas ej
- Regionala samverkanslösningar ligger utanför denna analys

Nulägesbeskrivning

I Norrtälje kommunkoncern är kommunstyrelsen arkivmyndighet för samtliga nämnder, förvaltningar och kommunala bolag inom kommunkoncernen, med undantag för Kommunalförbundet Sjukvård och Omsorg i Norrtälje (KSON) som är en egen arkivmyndighet. Enligt arkivlagen (1990:782) ansvarar arkivmyndigheten för att allmänna handlingar bevaras,

---

¹ §64 Dnr KS 2019-1727 Planuppdrag - ny detaljplan för del av fastigheten Tälje 4:62 i Norrtälje stad, 2020-10-14

ordnas och vårdas för rättssäkerhet, demokratisk insyn, forskning och kulturarv. Detta kräver ändamålsenliga lokaler enligt Riksarkivets föreskrifter, arkivreglemente och riktlinjer, tillsyn över verksamheten samt hantering av bevarande, gallring och tillgängliggörande. Stadsarkivet förvaltar, bevarar och tillhandahåller handlingar i enlighet med lag och föreskrifter och säkerställer därigenom rättssäkerhet, insyn och bevarandet av kommunkoncernens kulturarv över tid. Ett fullt fungerande stadsarkiv är en central del av kommunkoncernens kulturella och kunskapsinhämtande infrastruktur, och kommunen är som arkivmyndighet skyldig att tillhandahålla ändamålsenliga lokaler för detta ändamål. Idag är verksamheten splittrad och saknar en samlad lösning. En av huvudlokalerna utrymdes 2023 och delar av materialet finns i extern depå med avtal till 2027. Detta löste ett akut behov men ger ökade kostnader, begränsad tillgång och osäkerhet om långsiktig lösning. Efter avtalets slut riskerar kommunkoncernen att sakna fungerande slutförvaring. Detta skapar osäkerhet för verksamheten och innebär samtidigt ökade kostnader och begränsad tillgång till materialet. Nuvarande lokaler i fastigheten Eneberg, där stadsarkivet är samlokaliserat med ett särskilt boende i kommunal regi, medför ytterligare begränsningar och risker. Lokalerna omfattar totalt 481 kvm (289 respektive 193 kvm), är fullt utnyttjade. Lokaler har betydande brister i ventilation, tillgänglighet, ergonomi, säkerhet och klimatreglering och uppfyller varken Arbetsmiljöverkets krav eller RA-FS 2013:4. Kortsiktiga åtgärder som avfuktare och klimatövervakning planeras under 2025, men bedöms är otillräckliga för långsiktig förvaring.

Depåförvaring

Depåförvaring används normalt för handlingar som sällan efterfrågas, till exempel diarieförda ärenden. På grund av lokalbrist har dock även kulturhistoriskt värdefulla enskilda arkiv och äldre handlingar skickats dit, vilket försvårar tillgänglighet och arbetsmiljö då personalen inte själva kan göra urval på plats. Externa depåer kan vara ett kostnadseffektivt komplement till egna lokaler genom RA-FS-godkända miljöer, delade kostnader och specialisttjänster. Samtidigt innebär de beroende av extern aktör och begränsad tillgång, vilket kräver tydliga och långsiktiga avtal. För Norrtälje kommun kostar nuvarande depålösning ca 180 000 kr per år, utöver Enebergs hyra på 217 800 kr, vilket totalt motsvarar nära 400 000 kr årligen. Avtalet gäller till 2027 och måste utvärderas i god tid.

Bedömt lokalbehov för stadsarkivet

Arkivbeståndet omfattar idag ca 2 000 hyllmeter i Eneberg och 2 000 hyllmeter i extern depå, totalt 4 000 hyllmeter. Behovet väntas öka med ca 1 000 hyllmeter inom tio år genom leveranser från förvaltningar och andra arkivbildare. Utöver förvaring saknas ändamålsenliga utrymmen för kartor och ritningar, sekretesshandlingar, sortering, logistik och besökare. Verksamheten kräver även kommunikationsytor, klimatzoner, tekniska installationer, personalytor (kontor, förteckningsrum, mötesrum), publika funktioner (forskarstation, reception, föreläsningssal), gästparkering och lasthantering. Detta motsvarar ca 500 kvm ren arkivyta plus kompletterande funktioner. Det totala behovet bedöms till 800–1 000 kvm om slutförvaring delvis sker externt, och upp till 2 000 kvm om hela arkivverksamheten ska rymmas i kommunens egna lokaler. Sammantaget krävs ett långsiktigt beslut om arkivets framtida lokalisering, struktur och förvaringsstrategi.

Sammanfattande nyckelpunkter

- Nuvarande yta: 481 kvm (Eneberg), fullt utnyttjad
- Hyreskostnad Eneberg: 217 800 kr/år (2025)
- Kostnad för extern depåförvaring: ca 180 000 kr/år (avtal 2023-09-01 – 2027-09-14)
- Samlade kostnader Eneberg + depå: ca 397 000 kr/år
- Kapacitet i extern depå: 1 970 hyllmeter idag, beräknat behov ca 3 000 hyllmeter på 5–10 års sikt
- Allvarliga brister i arbetsmiljö, tillgänglighet och klimatanpassning i nuvarande lokaler
- Tillfällig depålösning upphör 2027
- Långsiktigt lokalbeslut krävs för att uppfylla lagkrav och verksamhetsmål

Målgrupper och berörda aktörer (intressenter)

Allmänheten, kommunkoncernens nämnder och förvaltningar, arkivpersonal, externa aktörer (till exempel leverantörer av arkivdepåer) samt föreningar och intresseorganisationer.

Metod och arbetsprocess

Behovsanalysen har tagits fram i samverkan med arkivverksamheten, lokalförsörjning och fastighetsenheten (lokalteknisk bedömning), samt genom platsbesök, dialog med externa aktörer och stöd i gällande föreskrifter.

Vidtagna eller utredda alternativ till investering

En extern depå upphandlades som temporär lösning efter utrymningen av Baldersgatan 2023 och fungerar för slutförvaring av material med låg åtkomstfrekvens, men medför löpande kostnader. Omfördelning inom kommunens befintliga lokaler har utretts, men ingen uppfyller RA-FS 2013:4. Nybyggnation har prövats inom lokalförsörjningsplaneringen men bedömts för kostsam utifrån investeringsramar och höga byggkostnader för en specialanpassad arkivbyggnad. Ingen långsiktig lösning är ännu beslutad och behovet kvarstår.

Lagkrav och parametrar som kan vara av vikt för uppdraget

- Norrtälje kommuns arkivmyndighetsansvar
- RA-FS 2013:4 – krav på temperatur, fukt, brandskydd, säkerhet och tillgänglighet
- AFS 2020:1 – krav på god arbetsmiljö
- Övriga krav – klimatzoner, luftsluss, säkerhet, tillgänglighet, hiss, parkering och digital infrastruktur
- Juridiska aspekter – offentlighetsprincipen, åtkomsträtt och sekretess

Förutsättningar och genomförbarhet

En central placering av stadsarkivet är avgörande för tillgänglighet, insyn och service. En långsiktigt hållbar lösning kräver nybyggnation eller större ombyggnation. Tekniska lösningar finns för att uppfylla Riksarkivets föreskrifter och övriga krav och ska integreras i genomförandet.

Synergier och inriktning inom fortsatt arbete i förstudien

I det fortsatta arbetet inom förstudien bör möjligheter till synergier med angränsande verksamheter, särskilt stadsbibliotek, belysas. En närmare samverkan mellan stadsarkiv och stadsbibliotek kan på sikt skapa mervärde inom områden som arkivpedagogik, kultur, lärande och demokratisk delaktighet, och bidra till en stärkt kunskaps- och kulturinfrastruktur för kommunen. Samtidigt ska det framgå tydligt att den inriktning som ligger till grund för förstudien utgår från en minimalistisk och behovsanpassad lösning.

Fokus ska vara att uppfylla lagkrav, säkerställa bevarande och tillgänglighet, samt att skapa en långsiktigt hållbar lokalförsörjning inom rimliga ekonomiska ramar. Förstudien ska därmed inte utreda ett omfattande nybyggnadsprojekt, utan inriktas mot kostnadseffektiva alternativ som tillgodoser verksamhetens grundläggande behov, samtidigt som möjligheten till framtida samordningsvinster med andra kultur- och kunskapsverksamheter hålls öppen.

Ärendets beredning

Behovsanalysen har tagits fram i dialog med stadsarkivets medarbetare, kommunens fastighetsenhet samt genom platsbesök med ansvariga tjänstepersoner.

Ekonomiska konsekvenser

Förstudien medför endast begränsade kostnader och ryms inom befintlig budget. Det framtida investeringsbehovet för en långsiktig lösning preciseras i förstudien och kan påverka investeringsbudgeten. Kostnaderna behöver vägas mot alternativ som fortsatt extern depå eller olika hyresmodeller. På driftssidan kan en långsiktig lösning minska beroendet av externa depåer och därmed sänka löpande kostnader. Samtidigt är projektkostnader för depåbyten

återkommande och resurskrävande – senast 2023 uppgick leverantörskostnaderna till ca 1,3 mkr exklusive intern personal. Utan en hållbar lösning riskerar kommunen därmed återkommande flyttkostnader. Förstudien ska därför inte bara belysa investeringsbehovet utan även analysera effekter på framtida drift och eventuella ramhöjande konsekvenser för berörd nämnd. Genomförandet ska stå i proportion till nyttovärdet, där både ekonomiska och kvalitativa aspekter – som tillgänglighet, säkerhet och lagkrav – vägs in.

Risker och beroenden

Fortsatt användning av undermåliga lokaler innebär risker för både verksamheten och kommunens laguppfyllelse. Bristande klimat kan skada arkivmaterial, och en otillfredsställande arbetsmiljö kan leda till ohälsa och kompetensförluster i en yrkeskår där arkivarier redan är en bristresurs. Om arkivlagen och RA-FS 2013:4 inte följs påverkas både rättssäkerhet och tillgång till kommunens information. Förseningar i beslut eller finansiering riskerar fortsatt beroende av extern depå efter 2027, med ökade kostnader och logistiska problem. Genomförandet är beroende av mark eller lämplig fastighet i centrala Norrtälje samt tekniska förutsättningar som el, ventilation, säkerhet och IT-infrastruktur. Ny placering eller större ombyggnation kan även påverka andra verksamheter i samma fastighet, särskilt äldreboendet i Eneberg, vilket kräver särskild hänsyn. Sammanfattningsvis finns risker kopplade till laguppfyllelse, kontinuitet, arbetsmiljö, kompetensförsörjning och ekonomi – vilket understryker behovet av en långsiktig och samordnad lösning.

Tidplan

- Beslut om förstudie: Q3 2025
- Genomförande av förstudie: Q3–Q4 2025
- Beslut om godkänd förstudie och investering: Q1-Q2 2026
- Möjlig driftstart ny lokal: tidigast 2027

Förvaltningens analys och samlade bedömning

Förvaltningen bedömer att behovet av ett nytt stadsarkiv är angeläget både utifrån lagkrav och verksamhetens behov av funktionella, arbetsmiljömässigt hållbara lokaler. Nuvarande lokaler är inte ändamålsenliga och riskerar att påverka kvalitet, tillgänglighet och långsiktig hållbarhet. Förutsättningarna att genomföra en lösning bedöms som goda om lokalfrågan prioriteras i kommunens lokalförsörjningsplanering. Mot bakgrund av behovsanalysen rekommenderas att nämnden godkänner analysen som underlag för fortsatt beredning i lokalförsörjningsprocessen och initierar en förstudie för att utreda långsiktig, föreskriftsenlig arkivverksamhet. Förstudien bör särskilt belysa möjligheter till nybyggnation eller större ombyggnation i Norrtälje tätort, i lokaler som uppfyller RA-FS 2013:4 och Arbetsmiljöverkets krav. Utredningen ska omfatta behov av arkivytor, kontorsutrymmen, publika funktioner och teknisk infrastruktur. Vidare bör investerings- och driftkostnader för egen lösning jämföras med fortsatt extern depå som komplement samt eventuella samverkanslösningar med andra kommuner eller regionala aktörer. Förvaltningen föreslår att förstudien återrapporeras till nämnden under Q1 2026 som underlag för fortsatt planering och eventuellt investeringsbeslut, samordnat med upphandlingsprocessen.

Konsekvenser för barn

Inga direkta konsekvenser för barn identifierade.

Landsbygds- och skärgårdsperspektiv

Stadsarkivet är en central kommunal funktion med behov en tillgänglig placering för allmänheten och bedöms inte påverka landsbygd eller skärgård.

Rickard Sundbom
Kommundirektör
Kommunstyrelsekontoret

Johan Hernman
Stabs- och planeringschef
Kommunstyrelsekontoret

Bilaga/Bilagor

Inga bilagor

Beslut skickas till

Kommunstyrelsekontoret, Ekonomiavdelningen

Kommunstyrelsekontoret, Fastighetsenheten

Kommunstyrelsekontoret, Stadsarkivet

Kommunstyrelsekontoret, Stab- och planeringschef och administrativ chef

Kommunstyrelsekontoret, Lokalstrateg